

C. Starověké Řecko

1. Geografické vymezení starověkého Řecka

Nyní se budeme zabývat zemí **Řeckem**, kde vznikly **nejstarší státy v Evropě**. Řecká kultura se stala **jedním z nejvýznamnějších pilířů evropské civilizace**. Nemůžeme však začít jinak než vymezením pojmu **starověké Řecko**. Starověkým Řeckem rozumíme území tehdy osídlené **skupinou indoevropských kmenů**, která se nazývala **Řekové**. Toto Řecko je výrazně větší než dnešní Řecká republika, i když ve své ústřední části se oba celky shodují a překrývají.

Starověké Řecko se skládá ze 3 částí. Jsou to:

- a) **Jižní část Balkánského poloostrova;**
- b) **Přílehlé ostrovy**, což jsou ostrovy v Egejském moři a dva velké středomořské ostrovy – Kréta a Kypr;
- c) **Západní pobřeží Malé Asie.**

Starověké Řecko

- *Původní území starověkého Řecka*
- *Území, které Řekové osídlili později*
- *Obchodní cesty*

Poznámka: Řekové označují sami sebe slovem **Hellénové** (řec. *Ellines*) a svou vlast **Hellada** (řec. *Ellada*; starší forma názvu zněla *Hellas*, řec. *Ellas*). **Řečtina** pak sama tvoří jazykovou větev, která se nazývá **helénská**.

2. Egejské kultury a příchod Řeků (3. – 2. tisíciletí př. Kr.)

Abychom pochopili všechny zvláštnosti řeckých starověkých dějin, musíme si uvědomit, že **první výrazně vyspělou kulturu do Řecka nepřinesli Řekové**, ale předřecké (předhelénské) národy z **Blízkého východu**, které dokonce ani nebyly Indoevropany. Tyto národy, jejichž bližší identifikace (určení) není dodnes dokončena, pocházely z oblasti východního Středomoří. Vytvořily **egejské kultury**, které zahrnují **4 kulturní okruhy** náležející do **doby měděné a bronzové**:

1. Kykladská kultura: Existovala na souostroví Kyklady v Egejském moři, rozvíjela se po r. 3 000 př. Kr., proslula stylizovanými (esteticky zjednodušenými) mramorovými soškami (kykladskými idoly), které zobrazují většinou ženy a patrně měly kultovní funkci.

Jeden z kykladských idolů

2. Mínojská kultura: Její nositelé sídlili na **Krétě**, kde vybudovali **městské státy (Knóssos, Faistos, Malia aj.)** s mohutnými pobřežními vladařskými **paláci** (vznikly po r. 2 000), které byly vyzdobeny nástěnnými **freskami** (malbami do čerstvé, vlhké omítky). Kulturu nazýváme podle bájného krétského krále **Mínóa**, jehož palác se spletitou vnitřní dispozicí byl označován jako **labyrint** – podle kultického nástroje, dvojité sekery (řec. *labrys*).

Mínojci vyráběli **kvalitní keramiku** a pěstovali čilý **námořní obchod**. Těž jako první v Evropě používali **písmo**. Mínojská společnost se vyznačovala mj. samostatnějším společenským postavením **žen** než v jiných zemích té doby: symbolem této skutečnosti bývala společná účast krétských chlapců a dívek při oblíbených **rituálních akrobatických hrách** na hřbetech nebezpečných **býků**.

